

Fall/Winter 2017 (September 2017 – March 2018)

Chairman's Message

By Amarjit Singh Riat

Respected Sadh Sangat Ji,

I am thankful to Waheguru and all of you and the Board of Trustees for giving me the opportunity for the seva of Chairman, SFV Gurdwara Sahib for the year 2017-18. I am fortunate to be working with not only the past chairpersons and present Board of Trustees who have great experience, our respected Granthis, and a remarkable team of volunteers. We all have worked together for the betterment of SFV and have helped achieve its goals.

This year we introduced new ideas and plans which could continue on an ongoing basis. These initiatives include "Amrit Sanchar" on April 14, 2017 (in which fourteen individuals partook Amrit to become Amritdhari Sikhs), "Meet your Sikh Neighbors", the "Program for Seniors", the "Cultural Program" which was brought back after several years of absence, and Sikh Invocation in the Virginia State Senate Chamber. All these programs received very good response and support from the community.

I would like to inform you that the financial condition of the SFV is getting better as indicated in the attached finance committee report. To be a successful organization and to maintain a quality facility and keep qualified Granthis on staff, we need your financial support. I am requesting that all of you to sign up for monthly automatic debits from your bank accounts make one-time donations to become a Life Member or commit to pay for any recurring expense and projects. With Waheguru's blessing and your support, the Gurmat School and the Youth Camp were very successful this

Disclaimer: This issue of *SFV Voice* has been prepared by members of the SFV Sangat. The interpretations and views expressed herein are entirely those of the authors, and do not necessarily reflect the views of the SFV, its Board and Management, or the *SFV Voice* editing team.

year. During the past few years the school enrollment has increased substantially, and we are working with Fairfax County to provide additional accommodation to the children's Sunday school.

During past several years there have been incidents of hate crime at religious places, including the Gurdwaras. SFV management is working with Fairfax County Police and Homeland Security to improve security at the SFV Gurdwara Sahib.

With Waheguru's blessing and Sadh Sangat support, SFV is making progress and is committed to providing the best possible services to our Sadh Sangat. The SFV Organization is in Chardi-Kala.

I would like to thank the outgoing Board and committee members, volunteers and Sadh Sangat for their support during this year.

Please stay in touch and visit <http://www.sfova.org/>.

Chardi Kala

Secretary's Report

By [Gurminder S. Bhatti](#)

Presently, SFV Gurdwara Sahib has three full time Ragis/Granthis who share various duties. Gurbani Kirtan is recited by Bhai Sat Pal Singh Ji and Bhai Karam Singh Ji during the Sunday and Thursday diwans. They are ably assisted by Bhai Onkar Singh Ji (on Tabla). From time to time, special Kirtan and Katha services are also performed by Ragis and Kathawachaks at SFV premises.

Sikh foundation of Virginia (SFV) held kirtan darbar every Sunday and Thursday.

This year SFV had 26 Akhand Path Sahib at the Gurdwara Sahib and 8 Akhand Paths were recited at the homes of SFV Sangat. 7 Marriage ceremonies were performed from April thru February in the Darbar Hall and 6 weddings are already booked thru August 2018.

In addition, we had 5 Ragi jathas and 2 Dhadi jathas perform Kirtan at the Gurdwara Sahib. Several Kirtan and Sukhmani Sahib programs were held in the private residences of SFV Sangat. Four Kathavachaks performed Katha and explained Guru Granth Sahib's Gurbani to the Sangat.

We are also fortunate to have several local sangat members who performed the kirtan at the Gurdwara Sahib. Local Kavis also did Kirtan and recited religious poems.

This year we had Hemkunt symposium and Ransabhai kirtan at SFV, though participation from among the youth was less, as compared to other Gurdwara Sahib.

We also provided information about Sikh religion to local schools students for their study project, and we encouraged the young children in our Sangat to participate in the kirtan.

Going forward, a suggestion is to have more youth involvement. Also, SFV needs more volunteers to operate the Projector System in the Darbar Hall during regular worship services.

Treasurer's Corner

By [Devinder Singh Behniwal](#)

SFV financial accounts are maintained on a Calendar Year basis.

The year 2017 was financially good for the Sikh Foundation of Virginia. During the past year, the direct deposit donation has increased from \$2,100/ PM to \$2,285.67/PM.

Our goal for direct deposit is \$2,385 by Baisakhi Day 2018. We will provide an update on our goal in the next edition of the SFV Voice.

We would like to pay the monthly mortgage from the direct deposit collected.

An attachment detailing the year's revenue and expenses was sent to all SFV members.

I am also urging the Sadh Sangat to sign-up for the direct deposit and contribute *Dhan* to SFV Gurdwara Sahib. Please contact me for any Sewa.

Public Relations Officer's Report

By [Kanwaljit K. Sachdeva](#)

SFV organized four main events during the year. These events were very successful. The picnic and cultural program were organized using contributions from the SFV Board members and donations from the Sangat. The Board would like to thank the community for participation and contribution in all the programs.

Meet Your Sikh Neighbors. This was the first time that SFV organized an event to educate the community about our religion and culture. The event was organized on September 23rd from 11 am-1:30 pm. Teachers, counselors, neighbors, inter-faith members, and students attended the event. BOT members welcomed the attendees, and snacks and tea were served on their arrival. The attendees included Honorable Congresswoman Barbara Comstock, Delegate Tim Hugo and Fairfax County Board Member Pat Herrity. Approximately 60 persons attended the event. A PowerPoint presentation was made in the Langar hall to provide a brief overview of Sikhism. During the Q&A session, the attendees asked great questions about our religion and culture. After the conclusion of this session, the attendees were guided to the Darbar Hall to observe our worship services, and then come down again to enjoy Langar. It was great to observe that people of different religions are keen to understand Sikhs and Sikhism.

Cultural Program. The cultural program was organized on December 3rd at Lee High School in Springfield. Kids were taught giddha, bhangra, and dancing to Punjabi songs. Practices started the last week of October, and we had about 100 participants of different age groups for different items. There were more than 450 people who came to watch and support the program. Many people donated to make this program a success. The purpose of this program is

to reconnect our kids with Punjabi culture, so that they remain connected to their roots. It is a great platform to generate a feeling of being back home in India.

Appreciation for Cultural Program participants and sponsors. The appreciation dinner on February 24, 2018 for the cultural program performers went well. The purpose was to appreciate all participants, parents and coaches, as well as appreciate all sponsors for the cultural program. About 60 participants came with their parents and extended family. It was a good crowd of about 120 people.

They enjoyed pizza, samosas, chaat, salad, fruit, and desserts. Cultural program video was playing on the projector, and everyone enjoyed that along with the food. Later, they were awarded certificates. The Raheja family donated the trophies for participants, and the kids were very happy to be recognized. They are all excited to take part in the next cultural program. SFV Chairman Amarjit Singh Riat thanked everyone and encouraged them to keep up their great work.

Sikh Invocation in the Virginia State Senate Chamber by the Sikh Foundation of Virginia: At the invitation of the Virginia State senate legislative body, a delegation of the Sikh Foundation of Virginia Gurdwara Sahib visited the Capitol in Richmond, Virginia to perform Sikh Invocation at the start of the Senate's February 20, 2018 session.

Dr. Kamaljit K. Sethi delivered the Sikh invocation on the floor of the Senate chamber invoking the Sikh message of universal brotherhood, truthful living and honest hard work, and seeking the well-being of all human kind (Sarbat da Bhalla).

The invocation sought that Almighty God grant us wisdom and courage and inspire us with vision so that Americans of all faiths and colors continue to be a force for hope and freedom throughout the world. And prayed that God's grace and presence be with the Members of the Senate as they fulfill duties of their office and serve

Him by serving the people of the Commonwealth and the United States of America. State senators Barker introduced the Sikh delegation sitting in the gallery to the senate and praised the contribution of Sikhs in all

spheres toward development of the Commonwealth of Virginia. Lieutenant Governor Justin Fairfax thanked Dr. Sethi and the whole Sikh delegation for the beautiful and meaningful invocation and exhorted Sikhs to get even more involved in the civic affairs.

On behalf of the Sikh delegation, Sikh Foundation of Virginia chairman, Amarjit S. Riat and patron, Surjeet S. Sidhu, conveyed thanks to the Lieutenant Governor and senator Barker for giving foundation the honor of offering invocation, and praised the work they and the whole senate were doing for the people of the Commonwealth.

The Sikh Foundation of Virginia was the first Gurdwara Sahib invited to offer the first ever Sikh invocation in the Virginia Senate chamber back in February 2002, and since then has continued this tradition being invited several times.

Information Technology Report

By Harjit S. Chawla

The committee has been involved in re-designing the Sikh Foundation of Virginia (SFV) website that is easy to navigate, while providing updated meaningful information. In addition, we seek to increase e-mail users to send timely and updated notifications while reducing reproduction and mailing cost. The new website will operate on a new platform that is secure and provides confidence on utilizing the Pay Pal system to donate money and pay for various fees related to religious functions. The SFV branding logo identifies our Gurdwara Sahib as being the oldest in Virginia. The committee also undertook the following two special projects:

1. Replacement of cleaning contractor – We successfully hired a new cleaning contractor to perform identical services while reducing the cost significantly.

2. Replacement of Property Insurance – After being with one insurance company for the past fifteen years, we changed to a new provider that exclusively provides insurance to religious organization in USA. This enabled SFV to increase our coverage and have additional endorsements while reducing the annual cost.

Maintenance Committee Report

The committee was actively involved in providing timely maintenance to the building and outside grounds to ensure that they are safe, and the equipment is reliable and operates within the confines of all applicable codes and regulations. During the past year two HVAC systems in the Darbar Hall were replaced and preventative maintenance was performed on the other units to ensure that they are operating efficiently. The security system was updated, and additional cameras were installed to monitor the activities within Gurdwara Sahib premises.

Construction Committee Report

The committee continues to seek Fairfax County permit for replacement of rear egress stairs and installation of a school trailer. This involved updating the minor site plan, filing application with the Zoning department, and finding a cost-efficient trailer. We successfully found the required trailer that meets our requirements, but have not been able to obtain the necessary permits. This is an on-going activity.

Youth and Education Committee's Report

By Paramjit Singh Sachdeva & Surinder Pal Singh Sachdeva

The Punjabi and Gurmat School has continued to make good progress during 2017-18. This was entirely due to the enthusiastic participation of students, strong commitment of teachers and resource persons, and continuing support from parents, volunteers and Board members.

Besides the regular Punjabi and Gurmat classes every Sunday morning (except holidays), special activities included the Prabhat Feri, Hemkunt symposium, Vaisakhi celebrations, Sikh Day parade, summer and winter Youth Camps, Keertan Samelan at GNFA Maryland, Environment Day essay competition at SFV, and a variety of youth-oriented interfaith and service projects. Many Gurmat School students and other SFV youth participated eagerly and enthusiastically in these events.

We especially appreciate the noteworthy participation of Jasmin Kaur, Amardeep Kaur, Prabhpreet Kaur and other SFV students in the Keertan Samelan; and Harjot Singh, Meharban Singh, Taranjit Kaur, Gurleen Kaur, Jasmit Singh, Manav Singh and the other SFV youth who participated in the Hemkunt symposium. Jasmit Singh and Manav Singh were invited to participate in the Hemkunt International Symposium in California. However, SFV School teachers were disappointed that one of the books used by the Hemkunt Foundation for the symposium gave inappropriate messages regarding the Tenth Sikh Guru, and we have not received a satisfactory explanation for this from the symposium organizers.

The Board thanks the many Gurmat School students who so willingly participated in Gurburab celebrations at SFV Gurdwara Sahib, and took part in interfaith events at various houses of worship and in special projects to feed the hungry and the homeless. In addition we thank Harjot Singh for his excellent presentation at the "Meet Your Sikh Neighbors" event at SFV.

The annual 3-day Youth Gurmat Camp, attended by 68 kids, was especially noteworthy. Activities included Keertan classes and workshops on Activism, Art & Craft, and Gurbani Understanding. These and other topics were covered by SFV Camp Counselors and volunteers, supplemented by external speakers from VA and MD. As a follow-up, a one-day Youth Camp, for 30 SFV youth, was conducted in December 2017. Participants improved their understanding of Gurmat, and discussed some current issues, including the Nanakshahi calendar and responsibilities of a Gurdwara Board of Trustees. The latter discussion was led by Beant Singh Deu and Amarjit Singh Riat, and was well received. Due to the combined efforts of Camp organizers and School teachers, Sangat sevadars and parents, and SFV Board members, both Camps were successful events.

Under the guidance of Manmohan Singh Bedi and Surinder Singh Sachdeva, on January 15th 2018, Meharban Arora and Divjot Singh collaborated with Interfaith Communities for Dialogue (ICD) volunteers in performing community service by serving food at the Bailey's Cross Roads Community Shelter.

Surinder Pal Singh Sachdeva ably led the School this year, along with a team of dedicated teachers and volunteers. Notable among these were Barinder Kaur Deu, Narindar Singh, Paramjit Singh Sachdeva, Kuldeep Kaur Sidhu, Upkar Kaur Bhatti, Randhir Singh Chhatwal, Raminder Kaur, Ravinder Kaur, and Rajinder Singh Sidhu. Many selfless volunteers assisted them and Sangat members who helped organize, finance, and conduct School activities throughout the year. The Board thanks all these teachers and volunteers for their continued service to SFV youth programs.

After a productive activity-filled year, the Gurmat School program is being further strengthened to emphasize learning of Punjabi and a deeper understanding and practice of Gurmat. Based on an internal program review and a Town-hall meeting in August, students have been grouped by age and prior knowledge of Punjabi, and the program is being streamlined to emphasize essentials of Sikhi.

A modest fee schedule for the School has been established since September 2017. This fee structure would be reviewed next year, based on experience gained, views of parents and teachers, and guidance from the Board. In addition, improved classroom facilities (including a customized trailer, for which Harjit Singh Chawla is following-up with Fairfax County) and modern teaching methods are planned to be introduced next year so that the Gurmat School

program can be better targeted to the needs of students. Continued Sangat contributions and suggestions would be very welcome at all times.

The Board and School organizers look forward to strong support from the SFV Sangat next year, as we enhance student learning and the quality of Punjabi and Gurmat education provided to our students.

Celebrating Sikh Environment Day 2018. SFV students participated in an essay-writing contest celebrating Environment Day 2018. The judges selected the essay written by Taranjit Kaur (level 3) as the best submission. Congratulations to Taranjit Kaur and her parents! Her essay is reproduced below. Along with that, the judges selected some excerpts from other essays that they considered especially relevant for sharing with Sangat members. Those excerpts are given below as well.

Our Environment and Us
by Taranjit Kaur (16 yrs)

Margaret Mead, a former American cultural anthropologist, once said, "We won't have a society if we destroy the environment". We are what the environment is, if the environment is in poor condition then we will be impacted directly or indirectly. It is the responsibility of all of the individuals that are using Earth's natural resources to protect it and look after it, just like they look after their houses, because Earth is what has provided us with shelter. Unfortunately, some do not value the planet and take it for granted, not realizing that they are alive because of the Earth, and as advancements in technology are being made, mother Earth is getting influenced in a negative way.

There are various types of environmental concerns, and their results are toxic, impacting multiple things on multiple levels. A few environmental issues are air pollution, water pollution, and land pollution. During the industrial revolution, the steam engine was invented and it made many things possible, such as vehicles and factories. Before the steam engine, factories had to be near rivers since they provided them with power, but after the invention of the steam engine, factories could be built anywhere and no longer had to rely on rivers for power, which automatically led to an increase in the number of factories. Motor vehicles and factories play a major role in air pollution, due to the toxic chemicals they release into the atmosphere, and all of these chemicals can be an endangerment to someone's health and can cause health problems such as lung cancer, heart diseases and difficulties in breathing.

Air pollution is also the cause of acid rain, which is when lots of harmful chemicals build up in the atmosphere and when it rains they pour down with the rain. Acid rain has negative impacts on marine life and our forests. Water pollution is another big environmental concern caused by factories, humans and oil spills. Some factories throw away their waste into bodies of water near them as it is easier to do so, some humans throw a piece of trash on the ground thinking of it as no big deal, but every little piece of trash ends up accumulating in the water; and oil spills can happen when oil is being transported by ship. All of these impact marine life and the animals may end up consuming waste, oil, or chemicals All of this can be a cause of their death, and some species may end up becoming extinct due to the carelessness of humans. Land pollution is also a major issue, and is caused by throwing waste on the ground, and chemicals being used as part of agricultural practices. Farmers use pesticides to destroy insects that cause damage to their cultivation, but the pesticides contaminate the soil and can cause diseases such as cancer. These are only some of the environmental concerns, there are many more that have a negative impact on mother Earth.

There are many things that can be done in order to improve the environment. Some things that I do personally are to make sure that no excess lights are on in my house, because by doing so I am saving energy which helps conserve natural resources. It also helps reduce global warming, since powers plants burn fossil fuels to generate electricity, emitting chemicals into the environment. The same goes with water; I try to conserve water because even though "71% of Earth is covered in water, 97% of all the water on the Earth is salt water, which is not suitable for drinking, and only 3% of all the water is freshwater, out of which only 1% is available for drinking". Similarly, other residents of

the United States are doing their share to improve the environment. I know that many use public transport or carpool with friends, and all of this helps to reduce pollution and global warming since less cars are out on the road.

Our country also heavily enforces “reduce, reuse and recycle”, which helps to reduce the amount of waste and

“conserves natural resources, landfill space, and energy”, and in most locations one can always find a recycling bin next to the trash can. Some additional things our country can do is decrease food waste, for “in the United States, we throw out about 40 percent of our food every year. In fact, the amount of global food waste produced each year is more than enough to feed the nearly 1 billion hungry people in the world”. If there is excess amounts of food in an individual’s house or something that they know they might never eat, they should donate the food because it will decrease food waste and feed someone else in need. Another thing that the country can do is to start using solar energy more, because it reduces the dependence that humans have on the fossil fuels, and helps to minimize the toxic substances going into the environment.

Some laws that the federal government of the United States has in place to protect the environment are the Clean Water Act, the Endangered Species Act, and the Energy Independence and Security Act. The Clean Water Act makes it illegal to release any pollutant into a water source unless one has a permit to do so. This helps to reduce the waste that industrial facilities are throwing into bodies of water. The Endangered Species Act conserves threatened species of plants and animals, and also prohibits “import, export, interstate, and foreign commerce” of those certain species. The Energy Independence and Security Act has an aim of “increasing production of clean, renewable fuels, promoting research on greenhouse gas capture, and increasing US energy security”. Other regulations that the Federal government could implement is to enforce renewable energy sources, and try to reduce the usage of fossil fuels. They could also charge factories based on the amount of toxins they release into the environment, and by doing so, factories will hopefully refrain from releasing toxic substances. There are many other laws that are enforced by the US government to improve the planet, but there are also many more that can be made.

Mother Earth has been caring for us and is the reason for our existence, and it is the duty of all the inhabitants of the planet to care for it just like they would for their most prized possession. There are multiple actions that can be taken to improve our environment, and no action is too small -- because if all 7.6 billion humans in the world do even one small thing, it can add up to something big.

Saving the Environment

by Gurpreet Singh (9 yrs)

Our environment is an essential part of our life. A clean environment is very necessary to live a peaceful and healthy life. An environment is the nature surrounding us, which helps life to grow and nourish on this earth.

With global warming and fluctuating energy cost, many of us struggle with how to go green and the cost that can be associated with it. There are many low cost and easy ways to both save the environment and save money at the same time.

Some ways to save the environment:

- Conserve water. We should reduce how much water we use daily to live by, for example, taking shorter showers or not running water while we are washing dishes.
- Recycling is one of the best ways for you to have positive impact on the world in which we live. Recycling is important for both the environment and us.
- Recycle your car oil at a depot or gas station.

- Ride your bike instead of driving.
- Reuse material in their original form instead of throwing them away, or pass those materials on to others who could use them.
- Unplug chargers, turn off lights and appliances, and not keep computers, laptops and phones on when you leave for the day.
- Replace regular light bulbs in your home with compact fluorescent bulbs.
- Join carpool or public transportation to save fuel and its cost.
- Start paying your bills online and ask companies to stop paper bills from being sent to you.
- Print and copy on both sides of the paper. It saves paper and trees.
- Use re-usable grocery bags rather than plastic bags.

Additional Excerpts from SFV Students' Essays on "The Environment and Us"

There is a line in Japji Sahib saying that air is like the Guru. And the water is like your dad or father. And earth is the great mother of all. ... My family and I do a lot of things to help the environment. We turn off the lights when we are not using them. We recycle paper and plastic. We also grow a tree in our backyard (No oxygen means no life). *(Gurshan Singh Sidhu, 7 yrs)*

I can say that Waheguruji has blessed us all with a beautiful world, we should help keep it beautiful, forever. *(Manav Singh Sital, 7 yrs)*

A clean environment is very necessary to live a peaceful and healthy life. ... But due to some bad and selfish activities of the human beings, our environment is getting affected. ... We are putting our lives in danger, as well as existence of future life on this planet. *(Yashpal Kaur, 9 yrs)*

Earth is a very beautiful place, but if you don't care about it, things can turn out very nasty! *(Rajvir Singh, 10 yrs)*

According to our Scriptures also, human beings are made up of the five elements, namely Earth, air, water, fire and space, which ultimately constitute the Environment. It is our moral duty to hand over a clean environment to the coming generations so they can enjoy the good fruits of our hard work. *(Enayat Arora, 11 yrs)*
We really should use solar or wind energy. We should join programs that are against pollution. We should reduce greenhouse gases. Last but not least, we should encourage and bring awareness to the whole wide world. *(Gurvir Singh, 11 yrs)*

The environment can be really clean and beautiful if everyone works together to help it. *(Ramanvir Singh, 12 yrs)*

Save the environment. Because when we save the environment, the environment saves us. *(Kanwarpal Singh, 12 yrs)*

One of the largest environment problems that are happening right now in our society is Global Warming. It is being caused by us humans. ... Global warming is a concern for many reasons. One of the reasons is that Climate Change is caused by global warming. ...I believe that if we were to just take care of our environment, and worry about that more than other things that aren't as important, we wouldn't be putting our environment to harm. *(Jasleen Sandhu, 12 yrs)*

We have to work on lot of things, to improve and pay more attention to our environment. Each step we take for the betterment of our environment is a stepping stone for a better world. This is not a one man show but by working together with family, friends, school, Gurdwara and government centers we will be able to resolve some of the problems or issues. Everyone needs to act responsibly to make our environment even greener. I hope that we can help save our environment before it is too late. *(Tirath Kaur Sital, 12 yrs)*

Our Mother Earth is very important, because without earth we cannot live. ...But environmental problems like global warming, acid rain, air pollution, water pollution, etc. damage our earth and environment. We pollute our own environment. We should promise to not treat the environment in any bad way at all. *(Manpreet Kaur, 13 yrs)*

We as a group should practice environmental protection and organize group projects to come together and clean our Mother Earth. This earth has provided us with many things and we should not let it go to waste. We are urged to live responsibly in the world and perform right actions and inspire others to do the same. *(Amardeep Kaur, 14 yrs)*

We should protect the environment because believe it or not the environment is basically part of our everyday lives. There are many things we can do to address all these issues. ...All in all, if we do all of these things we can save the environment and protect the environment for a very long time, and maybe even forever. *(Sumeet Sidhu, 14 yrs)*

There are many environmental concerns that can be changed by us by creating a healthy environment. We can make our environment better if we learn to love nature. There are many associations that help improve the environment, but improving *our* environment that *we* live in can only become healthier if we try *together*. Together we can commit to leading global efforts to address environmental concerns. *(Jasmin Kaur, 15 yrs)*

The Earth is at risk, there are many concerns about the environment. Some of the environment issues are global warming, acid rain, air pollution, urban sprawl, waste disposal, ozone layer depletion, water pollution, and climate change. These issues are caused by the involvement of human beings who are not careful with their choices. We as a community need to step forward and take up the challenge to help save the environment before it is too late. Problems like pollution, global warming, and climate change are issues that can cause bigger issues later on and make it harder to live. But if we start now we can help the world one step at a time. *(Prabhpreet Kaur, 15 yrs)*

Why is environment important? Why do I care if the water is polluted? I am in Fairfax county and that has a clean water supply, so it should not bother me what the other person is drinking? A person always thinks as an individual and not as a part of the community. They are just thinking of themselves, but they need to think about the rest of the community and people living in the world. ... Man is always demanding the best of the best, but what are we doing to achieve it? If we are doing something, then is it good enough? ... All these issues and problems that are threatening our environment are due to us, and it is up to us to reduce the harmful activities and protect our environment for our future generations. Our future depends on us, and if we take suitable action today it will surely benefit us later. *(Meharban Singh, 17 yrs)*

Sangat's Corner

Poems and Life Experiences

ਜਿੰਦਗੀ (Contributed by Gurminder Singh Bhatti)

1. ਜਿੰਦਗੀ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਜਾ ਕੇ ਗਲਤੀਆਂ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ; ਪਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬੇਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ
2. ਮੁਸੀਬਤ ਵਿਚ ਇਮਾਨਦਾਰ ਬਣੋ, ਅਮੀਰੀ ਵਿਚ ਸਾਦੇ ਰਹੋ, ਤਾਕਤ ਸਮੇਂ ਹਲੀਮੀ ਵਿਚ, ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਚੁੱਪ, ਇਹ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਜੀਵਨ ਜਾਚ ਹੈ
3. ਜਿਹੜੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸੁਖਦਾਈ ਹਨ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੇਈ ਜੀਵਨ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਤਲਬ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਜੀਵਨ ਕਠਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੇਈ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਸਾਡਾ ਆਪਣਾ ਵਿਹਾਰ ਹੀ ਸਾਡੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ
4. ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਯਾਤਰੂ ਹਾਂ, ਪਰਮਾਤਮਾ ਸਾਡਾ ਟ੍ਰੈਵਲ ਏਜੈਂਟ ਹੈ; ਉਸਨੇ ਸਾਡੇ ਟ੍ਰਿਪ ਪਲੈਨ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਇਸ ਲੇਈ ਆਓ, ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਟ੍ਰਿਪ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣੀਏ
5. ਦੁਨੀਆ ਦੇ ੬ ਵਧੀਆ ਡਾਕਟਰ ਹਨ - ਚੁੱਪ, ਆਕਾਸ਼, ਕਸਰਤ, ਸਹੀ ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ, ਆਤਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਦੋਸਤ ਨਿਰਧਨ ਡੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸਦੇ ਚਿਹਰੇ ਵੱਲ ਗੌਰ ਨਾਲ ਵੇਖੋ; ਉਸਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸੁਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਬੀਜ ਸਿੱਜ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ; ਅਤੇ ਜੇ ਨਿਰਧਨ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਹੰਜੂ ਆ ਜਾਣ ਤਾਂ ਦੁੱਖ ਵੀ ਧੋਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ; ਜਦੋਂ ਵੀ ਬੋਲੋ, ਇਤਨੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਬੋਲੋ ਕਿ ਹਰ ਕੋਈ ਤੁਹਾਡੀ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੇ; ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸੁਣੋ, ਇਤਨੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਸੁਣੋ ਕਿ ਹਰ ਕੋਈ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੇ

<p>ਅੱਜ ਦੇਖਾਂ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਕੇ, ਰਾਹ ਮੁੜਣ ਦਾ ਪਿੱਛੇ ਭੀੜਾ ਏ ਦੇਖ ਦੁਰੋਂ ਝਲਕ ਉਸ ਯਾਰ ਦੀ, ਮਨ ਵਿੱਚ ਉਠਦੀ ਪੀੜਾ ਏ</p> <p>ਖੜਾ ਨਾਲ ਤੇਰੇ ਤੇ ਲੜਦਾ ਸੀ, ਕਿਸ ਤਾਕਤ ਸੁੱਟਿਆ ਬਾਹਰ ਮੈਨੂੰ ਕੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਜਰਨੈਲ ਆਪਣੇ ਨੂੰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾਨੋਂ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਮਾਰ ਮੈਨੂੰ</p> <p>ਪੈਰ ਖਿੱਚਣ ਭਾਂਵੇ ਪਿੱਛੇ ਨੂੰ, ਅੱਖਾਂ ਆਖਣ ਕਰ ਲੈਣ ਦੇ ਦੀਦਾਰ ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਸ਼ਹੀਦ ਮਹਾਨ ਜਰਨੈਲ ਹੋਣ ਲੱਗਾ, ਲੱਗੇ ਵਾਂਗ ਸੂਰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਮੈਨੂੰ</p> <p>ਤੇਰੇ ਮੁੱਖ ਤੇ ਝਲਕ ਗੋਬਿੰਦ ਦੀ, ਅੱਜ ਚੜਿਆ ਸਾਰਾ ਜਲਾਲ ਤੈਨੂੰ ਜਾਲਮ ਕਬੇ ਥਰ ਥਰ ਖੜਾ ਅੱਗੇ, ਕਿੱਥੋਂ ਮਿਲਿਆ ਅੱਜ ਗੁਲਾਲ ਤੈਨੂੰ</p> <p>ਸਾਥੀ ਨਾਲ ਤੇਰੇ ਆਣ ਖਲੋਤੇ, ਪਿੱਛੇ ਤਖਤ ਅਕਾਲ ਦੀ ਢੋਰ ਤੈਨੂੰ ਹੱਥ ਸਿਰ ਤੇ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਦਾ, ਕਿਵੇਂ ਲੱਗੇ ਦੁਸ਼ਮਨ ਦੀ ਲੋਅ ਤੈਨੂੰ</p>	<p>ਢੋਰ ਚਲਾਈਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦੁਸ਼ਮਨ ਨੇ, ਸਰੀਰ ਛਲਣੀ ਹੋ ਕੇ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਏ ਕਦੀ ਡਿੱਗੇ ਸੀ ਅਜੀਤ ਜੁਝਾਰ ਜਿੱਥੇ, ਅੱਜ ਲਾਲ ਇੱਕ ਹੋਰ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਏ</p> <p>ਅੱਗੋਂ ਲੈਣ ਆਏ ਸਾਰੇ ਵੀਰ ਤੈਨੂੰ, ਘੁੱਟ ਘੁੱਟ ਗਲ ਨੂੰ ਲਾਉਣ ਤੈਨੂੰ ਬਾਤਾਂ ਪਿਤਾ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਪਿਆਰੇ ਦੀਆਂ, ਅੱਜ ਰੱਜ ਰੱਜ ਪਏ ਸੁਣਾਉਣ ਤੈਨੂੰ</p> <p>ਮੈਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਖੜਾ ਦੇਖਦਾ ਹੀ, ਰਾਹ ਭੀੜੇ ਵਿੱਚੋਂ ਜੇ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ ਪੈਰ ਬੁੱਲ੍ਹ ਸੱਭ ਸੁੰਨ ਹੋਏ, ਅੱਖਾਂ ਚ ਪਾਣੀ ਸਜਰ ਆਇਆ</p> <p>ਅੱਜ ਦੇਖਾਂ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਕੇ, ਰਾਹ ਮੁੜਣ ਦਾ ਪਿੱਛੇ ਭੀੜਾ ਏ ਦੇਖ ਦੁਰੋਂ ਝਲਕ ਉਸ ਯਾਰ ਦੀ, ਮਨ ਵਿੱਚ ਉਠਦੀ ਪੀੜਾ ਏ</p> <p style="text-align: right;">Surinder Singh</p>
---	--

ਐ ਪੰਜਾਬ – ਤੇਰਾ ਕੀ ਬਣੂੰ

ਹਿਕ ਤੇਰੀ ਤੇ ਰਿੜ-ਰਿੜ ਕੇ, ਮੈਂ ਤੁਰਨਾ ਸਿਖਿਆ,
ਰੁਲਦਾ ਘੁਲਦਾ ਠਿੱਬੇ ਖਾਂਦਾ, ਪੈੜੀਂ ਅੱਖਰ ਲਿਖਣੇ ਸਿਖਿਆ ।
ਹਵਾ ਤੇਰੀ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਹੈਸਨ, ਬਚਪਨ ਮੈਂ ਜਦ ਆਪਣਾ ਕੱਟਿਆ,
ਧੁੱਪ ਤੇਰੀ ਦਾ ਨਿਘ ਮਾਣ ਕੇ, ਜਵਾਨੀ ਵਿਚ ਪੈਰ ਮੈਂ ਪੁਟਿਆ ।

ਤੰਗੀ ਦੇ ਵਿਚ ਪਲ ਕੇ ਵੀ, ਤੰਗੀ ਕਦੇ ਮਹਿਸੂਸ ਨਾ ਕੀਤੀ,
ਰੁੱਖੀ-ਸੁੱਕੀ ਖਾ ਕੇ ਕਰੇ ਗੁਜਾਰੇ, ਮੰਦੀ ਗੱਲ ਨਾ ਇਕ ਵੀ ਸਿੱਖੀ ।
ਕੁਝ ਪੜ੍ਹ-ਲਿੱਖ ਕੇ ਲੱਭਣ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਦ ਨਿਕਲੇ,
ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਤੇਰੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦਿੱਸੀ ।

ਨੰਬਰਾ (ਮੈਰਿਟ) ਨੂੰ ਨਾਂ ਪੁੱਛੇ ਕੋਈ, ਪਹੁੰਚ ਚਾਹੀਦੀ ਵੱਡੀ,
ਹਰ ਮਹਿਕਮਾਂ, ਹਰ ਅਫਸਰ ਬੈਠੇ ਸੀ ਮੂੰ ਅੱਡੀ ।
ਪਹਿਲਾਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਤੇ ਅੱਜ ਲੱਖ-ਕਰੋੜਾਂ ਦੇ ਵਿਚ,
ਛੋਟੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਹੈ ਬੋਲੀ ਹੋਈ ਵੱਡੀ ।

ਖਲਕਤ ਵੱਧ ਗਈ ਭੈਣਾਂ ਵਾਂਗਰ, ਹਰ ਇਕ ਨੇ ਹੈ ਰੇਸ ਲਗਾਈ,
ਲਾਈਨਾਂ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਮਿਲਣਾ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ, ਹਰ ਇਕ ਨੇ ਹੈ ਪਹੁੰਚ ਬਣਾਈ ।
ਖੁਦਗਰਜੀ ਦਾ ਕੋਹੜ ਨਿਗਲ ਗਿਆ ਸਭਨੂੰ, ਵਿਰਲਾ ਬਚਿਐ ਕੋਈ,
ਜਿਹੜਾ ਬਚਿਐ, ਉਹਨੂੰ ਲਭਦਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ, ਬਹੁਤੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਬੱਸ ਰੋਈ ।

ਅੱਗੇ ਹੋਵੇ ।

ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮਹਾਂਨਗਰਾਂ ਤੱਕ, ਹਰ ਇਕ ਨੇ ਹੁਣ ਗਰੁੱਪ ਬਣਾਏ,
ਵੋਟ ਉਸੇ ਨੂੰ ਪਾਓ ਜੇ ਕੰਮ ਤੁਹਾਡਾ ਕਰਦੈ, ਭਾਵੇਂ ਲੁੱਚਾ-ਲਫੰਗਾ ਹੋਵੇ ।
ਜੇ ਸਾਡੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਨਾਂ ਅੱਜ ਮਿਲੀ ਨੌਕਰੀ, ਕੀ ਪਤੈ ਕੱਲ ਪਾਰਟੀ ਦੂਜੀ ਹੋਵੇ,
ਹਰ ਇਕ ਨੇ ਹੈ ਜ਼ੋਰ ਇਹ ਲਾਇਆ, ਮੇਰਾ ਬੱਚਾ ਰਹਿਬਰ (ਲੀਡਰ) ਸਾਰੇ
ਨਿਰੇ ਹੀ ਝੂਠੇ, ਜਾਂਦੇ ਲਾਰੇ ਲਾਈ,

ਵੋਟ ਲੈਣ ਲਈ ਕਰ ਵਾਅਦੇ ਵੱਡੇ, ਫਿਰ ਜਾਂਦੇ ਭਰਮਾਈ ।
ਆਪਣਾ ਤੇ ਆਪਣਿਆ ਦਾ ਢਿੱਡ ਪਾਲਦੇ, ਵੱਡਾ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਚੋਰ ਨਾਂ ਕੋਈ,
ਲੋੜਵੰਦਾ ਤੋਂ ਕਰ ਕੇ ਰਕਮ ਇਕੱਠੀ, ਜਾਂਦੇ ਆਪਣੀ ਪੰਡ ਵਧਾਈ ।

ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨ ਗਏ ਸਾਰੇ ਕੁਚਲੇ, ਪਲੈ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਰਗੀ ਨਾਂ ਰਾਈ,
ਇਹਦੀ ਫਸਲ ਦਾ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਵਧਦਾ, ਚਾਹੇ ਕਿੰਨੀ ਵਧੇ
ਮਹਿੰਗਾਈ ।
ਕਰਜਿਆਂ ਦੇ ਭਾਰ ਹੇਠ ਪਿਸ ਕੇ, ਕਈਆਂ ਨੇ ਹੈ ਜਾਨ ਗਵਾਈ ।
ਹਰ ਇਕ ਦਾ ਕਰਜਾ ਮਾਫ (ਮੁਆਫ) ਕਰਾਂਗੇ, ਲੀਡਰ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਟਰਕਾਈ ।

ਸੈਂਟਰ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਲੁੱਟ ਲਏ ਤੇਰੇ ਦਰਿਆ, ਤੈਨੂੰ ਸਾਰ ਨਾਂ ਕਾਈ ।
ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਪਾਣੀ ਚੂਸ ਲਿਆ ਤੇਰੇ ਪੰਪਾ ਨੇ, ਸਿਰ ਤੋਂ ਗਿੱਟਿਆਂ ਤਾਈਂ ।
ਵਗਾਅ ਦਿੱਤਾ ਦਰਿਆ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਤੇਰੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ, ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਤੇਰੀ
ਜਵਾਨੀ,
ਬਦਲੇ ਇਸ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਕੋਈ, ਮੈਂ ਇਹ ਕੋਸਦਾ ਰਹਿੰਨਾ,
ਐ ਪੰਜਾਬ ਬਣੂੰ ਕੀ ਤੇਰਾ, ਮੈਂ ਇਹ ਸੋਚਦਾ ਰਹਿੰਨਾ ।

ਹਰਬੰਸ ਮਠਾੜੂ
4/9/2018

ਸ਼ਹੀਦ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਹਰਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚਹਿਲ

ਕੁਰਬਾਨੀ, ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਖਾਸ ਫਲਸਫਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਹ ਕੁਰਬਾਨੀ ਕਿਸੇ ਗਰੀਬ ਗੁਰਬੇ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਹੋਵੇ, ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਹੋਵੇ। ਸਾਡੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਪੰਜ ਸੌ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਇਸ ਮਹਾਨ ਬੂਟੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਲਾਇਆ। ਸਾਹਿਬੇ ਕਮਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਸਰਬਸ ਵਾਰ ਕੇ ਇਸ ਬੂਟੇ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਸਿੰਜਿਆ। ਇਸ ਸ਼ਹਾਦਤ ਰਾਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਸੋਧ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਲੋੜ ਪਵੇ ਤਾਂ ਧਰਮ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਸਦਕਾ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਲੱਖਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਸਿੰਘਣੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਦੇ ਕੇ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਇਸ ਮਹਾਨ ਬੂਟੇ ਨੂੰ ਹਰਾ ਭਰਾ ਰੱਖਿਆ। ਅਠਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਤਾਂ ਸ਼ਹੀਦ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲੱਥ ਪੱਥ ਭਰੀ ਪਈ ਹੈ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਵੀ ਦਿਨ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਗੁਜ਼ਰਿਆ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜਾਮ ਨਾ ਪੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਉਸੇ ਹੀ ਵੇਲੇ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਮਹਾਨ ਇਨਸਾਨ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਦੋਂ ਖੰਡਾ ਚੁੱਕਿਆ ਜਦੋਂ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚਤਮ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਭੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਸੀ ਸ਼ਹੀਦ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ।

ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਬੀਹ ਜਨਵਰੀ ਸੋਲਾਂ ਸੌ ਬਿਆਸੀ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਪੌਹ ਵਿੰਡ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਸੀ। ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਗਏ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਣ ਕੀਤੇ। ਕਈ ਦਿਨ ਉੱਥੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਸੰਗਤ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਪਿਤਾ ਵਾਪਸ ਮੁੜਨ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਹੀ ਰੁਕਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ, ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰਮੁਖੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਛੇਤੀ ਹੀ ਬਾਬਾ ਦੀ ਗੁਰਮੁਖੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਗਿਆਤਾ ਬਣ ਗਏ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪ, ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਘੋੜ ਸਵਾਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ਸਤਰ ਵਿੱਦਿਆ ਦਿੱਤੀ। ਬੜੀ ਛੇਤੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨਿਪੁੰਨ ਲੜਾਕੇ ਬਣ ਗਏ। ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਪਾਸੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਸਿੰਘ ਸਜ ਗਏ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ, ਗਰੀਬ ਗੁਰਬੇ ਦੀ ਰੱਖਿਆ, ਮਾੜੇ ਦੀ ਮੱਦਦ, ਹੱਕ ਸੱਚ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਅਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੜਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਲਿਆ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਸਿੱਖੀ ਪਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿਦਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਿੰਡ ਵੱਲ ਚਲੇ ਗਏ। ਘਰ ਪਹੁੰਚਣ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲਿਆਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਗ੍ਰਹਿਸਤ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਪਰਿਚਾਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਨ ਕਰਵਾਇਆ। ਆਪ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਫਿਰ ਕੇ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਪਰਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਆਪ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ਾ ਮਿਲਿਆ। ਆਪ 1706 ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਜਾ ਮਿਲੇ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਉਸ ਵੇਲੇ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਪਾਸੋਂ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬੀੜ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ, ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬੀੜ ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ, ਦਾ ਮੁਖੀ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਬਾ ਜੀ, ਉੱਥੇ ਸਿਆਹੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਲਮਾਂ ਘੜਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਕੁਝ ਦੇਰ ਪਿੱਛੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੱਖਣ ਵੱਲ ਜਾਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਪਿੱਛੇ ਸਭ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੇ। ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਚਲੇ ਗਏ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਰਹਿ ਕੇ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਪਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਨੂੰ ਇਕ ਵਡੇਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਰੂਪ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਸਿੰਘ ਆਉਂਦੇ, ਸ਼ੁੱਧ

ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਪਾਠ ਸਿੱਖਦੇ ਅਤੇ ਵਾਪਸ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਸ਼ਸਤਰ ਵਿੱਦਿਆ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ। ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ 1709 ਵਿੱਚ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਵੋ। ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੁਰੰਤ ਆਪਣੀ ਫੌਜੀ ਟੁਕੜੀ ਨਾਲ ਉੱਪਰ ਨੂੰ ਚੱਲ ਪਏ। ਆਪ ਨੇ ਸਢੇਰਾ ਅਤੇ ਚੱਪੜਚੜੀ ਦੀਆਂ ਜੰਗਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਪਾਸਿਉਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਬੇੜ ਕੇ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਾਪਸ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਆ ਗਏ।

ਵਕਤ ਅੱਗੇ ਗੁਜ਼ਰਿਆ ਅਤੇ 1733 ਵਿੱਚ ਨਵਾਬ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਦਾ ਮੁਖੀ ਥਾਪਿਆ। 1748 ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਦਲ ਖਾਲਸਾ, ਬਾਰਾਂ ਮਿਸਲਾਂ ਜਾਂ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਸਲ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦਾ ਮੁਖੀ ਥਾਪਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਉੱਪਰ ਬੜੇ ਜ਼ੁਲਮ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ ਅਬਦਾਲੀ ਵਾਰ ਵਾਰ ਹਿੰਦਸਤਾਨ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰਕੇ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਹੋਰ ਕੋਈ ਉਸਨੂੰ ਟੱਕਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਸੀ ਬਲਕਿ ਸਿੱਖ ਹੀ ਉਸਦਾ ਰਾਹ ਰੋਕਦੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਉਹ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਆਮ ਸਿੱਖਾਂ ਉੱਪਰ ਹੱਦ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਆਪਣੇ 1757 ਦੇ ਚੌਥੇ ਹਮਲੇ ਵੇਲੇ, ਅਬਦਾਲੀ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਮੁੜਦਾ ਹੋਇਆ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਜਵਾਨ ਬੀਬੀਆਂ ਨੂੰ ਕੈਦੀ ਬਣਾ ਕੇ ਲਿਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਇਹ ਖਬਰ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਉਹ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਕੰਬ ਉੱਠੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੁਸ਼ਟ ਨੇ ਸਾਡੀ ਪਤ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਾ ਲਿਆ ਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਸੁੱਕਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਫੌਜੀ ਟੁਕੜੀ ਨਾਲ ਲਈ ਤੇ ਅਬਦਾਲੀ ਦੇ ਕਾਫਲੇ ਵੱਲ ਚਾਲੇ ਪਾ ਦਿੱਤੇ। ਅਬਦਾਲੀ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਨੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਕੁਰਕਸ਼ੇਤਰ ਵਿਖੇ ਪੜਾਅ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਹੀ ਬੰਦੀ ਬਣਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬੀਬੀਆਂ ਸਨ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਅਚਨਚੇਤ ਧਾਵਾ ਬੋਲਿਆ। ਵੈਰੀਆਂ ਦੇ ਆਹੂ ਲਾਹੁੰਦਿਆਂ ਸਭ ਬੀਬੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਵਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਰੋ ਘਰੀ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਇਸ ਪਾਸਿਉਂ ਵਿਹਲੇ ਹੋ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਆਪਣੇ ਜਥੇ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਜਦੋਂ ਅਬਦਾਲੀ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਇਸ ਬੀਰਤਾ ਭਰੇ ਕੰਮ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਦੰਦ ਪੀਹ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਜਤਨ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਾ ਫੜ ਸਕਿਆ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਫੌਜਦਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਾਂ 'ਤੇ ਇੰਨੇ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਪਰ ਇਹ ਫਿਰ ਵੀ ਨਾ ਡਰਦੇ ਨੇ ਨਾ ਹੀ ਦਬਦੇ ਨੇ। ਉਸਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੰਨੀ ਨਿਪੱੜਕਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਕਿੱਥੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਫੌਜਦਾਰ ਨੇ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਹੀ ਇੱਕ ਸਰੋਵਰ ਹੈ। ਇਹ ਆਪਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸਿਜ਼ਦਾ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਉਸ ਸਰੋਵਰ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰ ਕੇ ਭੈਅ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਦੁਨਿਆਵੀ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਡਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਅਬਦਾਲੀ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਰਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਢਾਹ ਦਿਉ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਸ ਸਰੋਵਰ ਨੂੰ ਪੂਰ ਦਿਉ। ਉਸਦੇ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸਦੀ ਫੌਜ ਨੇ ਹਰਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਘੱਟੇ ਨਾਲ ਪਵਿੱਤਰ ਸਰੋਵਰ ਪੂਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਲਵੰਡੀ ਵਿਖੇ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਅਬਦਾਲੀ ਨੇ ਹਰਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸਰੋਵਰ ਪੂਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਤੋਂ ਇਹ ਰੁਹਮਤੀ ਸਹਾਰੀ ਨਾ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਜਥੇ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲ ਤੁਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ,

‘ਹੇ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜਾਵੇ ਪਰ ਮੇਰਾ ਸਿੱਖੀ ਸਿਦਕ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰ ਮੈਂ ਇਸ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਵਾਂ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਹਰਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਰਿਕਰਮਾ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਡਿੱਗੇ।’

ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਥੇ ਸਮੇਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵੱਲ ਚਾਲੇ ਪਾ ਦਿੱਤੇ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਉਮਰ ਉਦੋਂ ਪਝੰਤਰ ਸਾਲ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਉੱਥੋਂ ਤੁਰੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਥੇ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੰਜ ਸੌ ਦੇ ਲੱਗਭੱਗ ਸੀ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਗੁਜ਼ਰਦਿਆਂ ਇਹ ਜਥਾ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲੱਗਿਆ। ਨਾਲ ਹੀ ਹਰ ਪਾਸੇ ਇਹ ਗੱਲ ਫੈਲਦੀ ਗਈ ਕਿ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਰਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਥੇ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਗਏ। ਜਦੋਂ ਜਥਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇੜੇ

ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਗਿਣਤੀ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਲੱਗਭੱਗ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਤਰਨਤਾਰਨ ਸਾਹਿਬ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜੋਦਿਆਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹਿਆ,

ਜਉ ਤਉ ਪ੍ਰੇਮ ਖੇਲਣ ਕਾ ਚਾਉ ॥ ਸਿਰੁ ਧਰਿ ਤਲੀ ਗਲੀ ਮੇਰੀ ਆਉ ॥
ਇਤੁ ਮਾਰਗਿ ਪੈਰੁ ਧਰੀਜੈ ॥ ਸਿਰੁ ਦੀਜੈ ਕਾਣਿ ਨਾ ਕੀਜੈ ॥

ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਈ ਇਹ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਾ ਰਾਹ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਹੈ ਉਹ ਹੀ ਜਾਨ ਹਥੇਲੀ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਅੱਗੇ ਆਇਓ। ਜੇ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਰਾਹ ਆਵੇ ਤਾਂ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਦਾ ਸੋਚ ਕੇ ਆਵੇ। ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਖੰਡੇ ਨਾਲ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਲਕੀਰ ਵਾਹ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਲਕੀਰ ਉਹੀ ਲੰਘੇ ਜਿਸਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਨਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਹਰ ਕੋਈ ਲਕੀਰ ਲੰਘ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨਾਲ ਜਾ ਰਲਿਆ। ਇੱਥੋਂ ਜਥਾ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। ਇਹ ਗਿਆਰਾਂ ਨਵੰਬਰ 1757 ਦਾ ਦਿਨ ਸੀ। ਅਗਾਂਹ ਅਥਦਾਲੀ ਦੀ ਫੌਜ ਹਰਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਘੇਰਾ ਪਾਈ ਬੈਠੀ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਹੀ ਲੜਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਸਿੰਘ, ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੇ ਆਹੂ ਲਾਹੁੰਦੇ ਅਗਾਂਹ ਵਧਦੇ ਗਏ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਦਾ ਅਫਗਾਨ ਜਰਨਲ ਜਹਾਨ ਖਾਨ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਦੋਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਗਹਿ ਗੱਚ ਲੜਾਈ ਹੋਈ। ਜਹਾਨ ਖਾਨ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੜਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਗਏ। ਇੱਥੇ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਸਿਰ, ਧੜ ਨਾਲੋਂ ਅਲੱਗ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਇੱਕ ਹੱਥ ਉੱਪਰ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਹੱਥ ਖੰਡਾ ਲੈ ਕੇ ਲੜਦੇ ਹੋਏ ਅੱਗੇ ਵਧੇ। ਅਗਾਂਹ ਹਰਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹਦੂਦ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਪਰਕਰਮਾ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਸਵਾਸ ਲਏ। ਦੂਜੀ ਧਾਰਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੜਾਈ ਦਰਮਿਆਨ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਧੌਣ ਉੱਪਰ ਸਖਤ ਚੋਟ ਆਈ। ਖੂਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਹਿ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਉੱਪਰ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਛਾਉਣ ਲੱਗੀ। ਇਹ ਵੇਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਬਾ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰਾ ਧੜ ਹਰਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਰਕਰਮਾ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਡਿੱਗੇ। ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਰਾਹ 'ਚ ਹੀ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋ। ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਧੌਣ ਦੇ ਜ਼ਖਮ ਉੱਪਰ ਇੱਕ ਹੱਥ ਰੱਖ ਕੇ ਵਹਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਖੂਨ ਰੋਕਿਆ। ਫਿਰ ਦੂਸਰੇ ਹੱਥ ਖੰਡਾ ਫੜਿਆ ਅਤੇ ਲੜਦੇ ਹੋਏ ਅੱਗੇ ਵਧੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੜਦੇ ਹੋਇਆਂ ਉਹ ਹਰਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਰਕਰਮਾ ਤੱਕ ਗਏ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਆਖਰੀ ਸਵਾਸ ਲਏ।

ਖੈਰ! ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਣੀ ਅਰਦਾਸ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹੇ। ਉਹ ਲੜਦੇ ਹੋਏ ਹਰਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਰਕਰਮਾ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬਚਨ ਪੁਗਾਏ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਅਥਦਾਲੀ ਦੀ ਫੌਜ ਭੱਜ ਗਈ ਅਤੇ ਜਥੇ ਨੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸਰੋਵਰ ਦੀ ਸਫਾਈ ਕੀਤੀ। ਹਰਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਥੇ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਬਹਾਲ ਕੀਤੀ। ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਅਸੂਲਾਂ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਮਿਸਾਲ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ। ਮੁਢਲੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਉਹ ਹੱਥੀ ਕਿਰਤ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਸੰਗਤ ਅਤੇ ਪੰਗਤ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦਿਆਂ ਲੰਗਰ ਚਲਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਗਰੀਬ ਗੁਰਬੇ ਅਤੇ ਦੀਨ ਦੁਖੀ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉੱਪਰ ਜ਼ੁਲਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਸਮਝਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੰਡਾ ਚੁੱਕਿਆ ਅਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਖਿਲਾਫ ਲੜਾਈ ਕੀਤੀ। ਆਖਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਸਥਾਨ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿੱਤੀ। ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸਾਨੂੰ ਬੜੀ ਵੱਡੀ ਸੇਧ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

SFV Seniors' Corner

Sadh Sangat ji, did you know that there is a new Seniors Program at SFV!

This new Program is intended to serve the social and wellness-related needs of the SFV Sangat members who are 'seniors' (55 and older). Most participants are retirees (or those free at that time) seeking to enrich their own and others' lives through meaningful social interaction.

The Program is committed to providing a safe and comfortable environment for informal interaction among seniors. It seeks to encourage a healthy life style and enhance physical and mental well-being. Participants design and conduct activities on a voluntary basis, and themselves determine program content and mode of implementation. Every participant engages in a particular Program activity on a voluntary, self-selection basis.

Currently, seniors meet every Wednesday from 9 AM to 1 PM at the SFV Gurdwara Sahib. Program activities include, on a voluntary basis, yoga/flexibility exercises under the guidance of experienced members, participating in Naam simran and Gurbani vichar, and discussing general health issues or sharing life experiences. Activities can be modified or added in response to participants' changing interests or preferences.

All SFV seniors are welcome! For further information, please contact the Program Facilitators Dr. Barinder Kaur Deu (email: barinderdeu@gmail.com, phone 703-978-2420) or Mr. Randhir Singh Chhatwal (email: randhir.chhatwal@gmail.com, phone: 978-884-8333).

Sadh Sangat Ji, SFV is now also participating in Fairfax County Community Chaplains Corp

Fairfax County had started the Community Chaplains Corp to provide spiritual care to the residents involved in traumatic incidents. Ordained member of different interfaith communities are selected to be the part of the corps. This program

was started about five years back and currently there are over 45 + Chaplains who have been trained and are serving the county at the time of need.

The traumatic incidents happen because of

- A. Natural disaster such as Tornado, hurricane, floods, earthquakes, fires.
- B. It can also happen due to terrorist activities, road or aviation accident, hazardous materials evacuations, terrorist attack and public health emergency, communal riots, etc
- C. Death of a close family member, suicidal situations or simply bullying

Several Federal, state and local authorities such as FEMA, Police, Fire, Office of Public safety, Communications Services Board, Health Department, etc. respond to the incident and activate several centers at the disaster sight. At the disaster scene the National Incident Management System (NIMS) which provide the direction to local the direction to the local disaster response and recovery actions in Fairfax county. Upon getting the disaster information, the Community Chaplains steering committee asks the available chaplains to report at the scene for a shift up to 12 hours depending on the need.

The Chaplains provide

- A personal presence,
- Provide sense of spiritual safety and security as well a sense of healing and hope.
- Provide a helping hand on the scene with basic needs such as food and water,
- Assist people in connecting with next step resources, perform duties as assigned by the incident commander or his/her designee.
- Conduct private religion specific ceremonies if required by a resident.

This year the members of the Board of Directors, decided to participate in the Chaplains program. As we do not have ordained member system, the board nominated Randhir Singh Chhatwal (member of the SFV community and resident of Fairfax county) as the chaplain representative on behalf of Sikh community. Randhir Singh is going through all the security and background check requirements and is taking the mandatory courses and training which will last till April 2018.

Sadh Sangat Ji, here are some important Transportation for Seniors and Persons with Disabilities telephone numbers for the Fairfax County residents:

CUE Bus: 703-385-7859 (TTY 711)

Senior citizens and persons with disabilities may obtain a CUE Bus identification card to receive the reduced bus fare of 85¢. Please complete and return a CUE Bus Senior ID Application or CUE Bus Disability ID Application form to the Transportation office located at **10455 Armstrong St, Room 200A**. These identification cards are not limited to City of Fairfax residents and are free of charge.

City Wheels: 703-385-7859 (TTY 711)

Fastran: 703-222-9764 (TTY: 703-324-7079)

MetroAccess: 301-562-5360 (TTY: 301-588-7535)

Seniors On-the-Go: 703-877-5800 (TTY: 711), Monday through Friday, 8:00 a.m. – 4:30 p.m.

Taxi Access: 703-877-5800 (TTY 711)

For any additional information contact
Manjit S. Taneja (ManjitTaneja@yahoo.com)

Editor's Corner

Request to Sangat for Contributions to *SFV Voice*

Respected Sadh Sangat Ji:

Please make your voice heard through *SFV Voice*! Through six-monthly updates from SFV officers and coordinators, and voluntary contributions from the Sangat, the Newsletter also covers:

- The Punjabi/Gurmat school, annual youth camp, and various service projects
- Katha, kirtan and gurbani vichar programs
- Activities that amplify women's voices
- Programs for seniors and elders
- Cultural events, annual picnic, and interfaith activities, and
- Broader concerns of the global Sikh community.

Please share your views on any relevant topic that interests you! We particularly invite contributions from women, youth, and seniors. Your write-ups can be short (just a few paras), or longer (a couple of pages). In English, or in Punjabi. Just send us a final draft, and we'll work with you to get it published!

Contact the Editor, Manjit S. Taneja (ManjitTaneja@yahoo.com 703-585-1078), or any of the editorial team members for more information or clarification. We look forward to hearing from you. Thanks!

Editorial Team: Manjit S. Taneja (Editor); Paramjit Singh Sachdeva, pammisachdeva@gmail.com; Beant Singh Deu, beantsdeu@gmail.com; Kanwaljit K. Sachdeva, kanwaljit_sachdeva@hotmail.com; Navdeep Singh, deepsingh84@gmail.com; and Puneet Kaur, nitakaur89@gmail.com.

Published by:

Sikh Foundation of Virginia (SFV)
7250 Ox Road, Fairfax Station, VA 22039
Phone: 703 323 8849